

ROZWIJAMY ZMYŚL DOTYKU

Zmysł dotyku jest najbardziej podstawowym i wszechobecnym ze zmysłów. Gdy pozostałe zmysły- wzrok, słuch, węch i smak- ulokowane są w określonych częściach ciała, zmysł dotyku odczuwany jest na całej powierzchni ciała poprzez skórę właściwą, znajdującą się tuż pod naskórkiem. Każdy kawałek ciała, nawet paznokcie, jest używany do dotykania. Końcówki nerwów umieszczone w skórze wysyłają sygnały do mózgu, a mózg analizuje je i wtedy odczuwamy skutki dotyku.

Poniżej przedstawię kilka zabaw, które pomogą odkryć dziecku, w jaki sposób działa skóra i dłonie, że za ich pomocą można dotknąć i poczuć różne rzeczy i w jaki sposób dotyk pomaga odkrywać otaczający świat.

1. Co potrafią ręce?- uczy myślenia

- Poproś dziecko, by zastanowiło się, co takiego potrafią robić ręce?
- Zaczynij rozmowę od powiedzenia: „Moje ręce mogą dotykać różnych rzeczy. A twoje? Co potrafią?” Niektóre z pomysłów to:
  - Drapanie się po głowie- co czujesz?
  - Klaskanie- co czujesz?
  - Podnoszenie jedzenia do ust- co czujesz?
  - Pomóż stworzyć dziecku listę rzeczy, które potrafią jego ręce.

2. Dotykamy pokoju- uczy rozpoznawania faktur różnych powierzchni

- Poproś dziecko, by poruszając się po pokoju, postarało się dotykać różnych powierzchni.
- Gdy zapozna się z własnościami dotykowymi różnych przedmiotów w pokoju, poproś je by dotknęło czegoś miękkiego. Policzcie, ile miękkich przedmiotów uda mu się znaleźć.
- Razem poszukajcie rzeczy, które są twarde, zimne, ciepłe, gładkie i szorstkie.

3. Dłonie na kartonie- uczy kreatywności

- Odrysuj dłoń dziecka na kawałku kartonu i wytnij tak powstały kształt.
- Daj dziecku różne rzeczy, które będzie mogło nakleić na dłoń. Wręcz mu kawałek papieru ściernego, watę, kawałek bibuły, koronki, aksamitu, koraliki czy cekiny, itp.
- Poproś dziecko, aby opisało, jaka jest w dotyku stworzona przez niego ręka.

4. Jabłka i pomarańcze- uczy liczenia

- Do dużej, plastikowej, nieprzezroczystej torby włóż trzy jabłka i trzy pomarańcze.
- Poproś dziecko, by powiedziało Ci, ile jest w niej jabłek, a ile pomarańczy- nie zaglądnij do środka, sprawdzając jedynie za pomocą dotyku.

5. Torby z niespodzianką- rozwija słownictwo

- Weź trzy plastikowe worki, napełnij je materiałem o innej fakturze, na przykład piaskiem, żwirem, plasteliną.
- Daj dziecku dotknąć każdej z toreb i poproś, by powiedziało, jaka jest w dotyku ich zawartość.
- Pomóż dziecku wybrać odpowiednie słowa, takie jak: twardy, miękki czy gładki.

6. Zabawa w kuchni

- Wybierzcie trzy- cztery narzędzia używane w kuchni, na przykład szczypcę, trzepaczkę do jajek, drewnianą łyżkę, tłuczek.
- Porozmawiaj z dzieckiem o tym, do czego służy każde z narzędzi i w jaki sposób należy je trzymać. Możesz zademonstrować dziecku daną czynność i poprosić, by ją naśladowało.
- Włóż narzędzia do papierowej torby.
- Poproś dziecko, by włożyło do torby rękę i dotknęło jednego z nich. Niech spróbuje odgadnąć, które to narzędzie.

7. Co jest w skarpetce- uczy zapamiętywania

- Do zabawy będą potrzebne cztery skarpetki, które ponumerujesz cyframi od 1 do 4.
- W każdej ze skarpetek umieść jeden przedmiot, który dziecko będzie musiało zidentyfikować za pomocą dotyku, na przykład drewniany klocek, monetę, długopis czy kredę.
- Daj dziecku kartkę papieru podzieloną na cztery części. Każdą z części ponumeruj.
- Dziecko będzie miało za zadanie zbadać, co jest w skarpetce bez zagładania do niej i bez wyjmowania przedmiotu z jej środka, po czym narysowanie tego przedmiotu w jednym z ponumerowanych pól.
- Gdy narysuje wszystkie cztery przedmioty, wyjmijcie je ze skarpetek i sprawdźcie, czy poprawnie je rozpoznał.

8. Odczuwanie różnych temperatur- uczy rozróżniania ciepłego i zimnego

- Delikatnie podgrzej różne codziennie spotykane przedmioty, takie jak ręcznik, małą zabawkę czy maskotkę.
- Pozwól dziecku ich dotknąć.
- Ochłódź te same przedmioty w lodówce.
- Pozwól maluchowi dotknąć ich ponownie. Porównajcie różnicę.

9. Dopasowywanie

- Pokaż dziecku kilka par różnych przedmiotów, na przykład dwie łyżeczki, dwa widelce, wie kredki.
- Jeden przedmiot z każdej pary umieść w nieprzezroczystej torebce. Pozostałe przedmioty umieść przed sobą na stole.
- Poproś dziecko, by bez patrzenia, odszukało w torbie parę dla przedmiotu, który wskażesz, na przykład: „Znajdź drugi widelec.”
- Powinniście pamiętać, by do szukania używać jedynie zmysłu dotyku

10. Chodzimy po bąbelkach- rozwija zdolności motoryczne

- W bezpieczny sposób przymocuj do podłogi kawałek folii bąbelkowej.
- Poproś dziecko, by zdjęło buty i na bosaka przeszło się po tak rozłożonej folii.
- Zachęć je, by chodziło na różne sposoby, na przykład na palcach, tupiąc, biegając, skacząc czy też chodząc na piętach.
- Poproś dziecko, by przeszło przez folię bez przebijania bąbelków.

11. Gdzie jest dotyk- uczy świadomości własnego ciała

- Przewiąż dziecku oczy.
- Za pomocą zmywalnego pisaka delikatnie dotknij jego skóry, pozostawiając ślad.
- Podaj dziecku inny kolor pisaka i poproś, by z wciąż zasłoniętymi oczami, dotknęło nim tego samego miejsca na skórze.
- Sprawdźcie, jak dobrze dziecku udało się odgadnąć, gdzie znajduje się kropka jedynie za pomocą zmysłu dotyku.
- Dzieci uwielbiają zabawę, która pomaga im uświadomić sobie wykorzystywanie nie tylko zmysłu dotyku, ale i wzroku.

Życzę wszystkim udanej zabawy w poznawaniu i rozwijaniu zmysłu dotyku.

tyflopédagog

Jolanta Zabuska- Mamczur